

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 281/2018-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. augusta 2018 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., Pajštúnska 5, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Tomáš Kušnir, pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 E Cdo 3/2018 z 21. marca 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. júna 2018 elektronickými prostriedkami doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti

██████████, ██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), doplnená písomným podaním doručeným 20. júna 2018, pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru rozsudkom (správne uznesením, pozn.) Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 E Cdo 3/2018 z 21. marca 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom na vykonanie exekúcie doručeným Okresnému súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) 3. mája 2017 domáhala vykonania exekúcie pre vymoženie sumy 1 366,56 € s prísl. na podklade exekučného titulu, ktorým bol rozhodcovský rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného pri Asociácii pre arbitráž v Bratislave sp. zn. SRSAspA 14793/16 z 3. novembra 2016 (vykonateľný 9. marca 2017). Okresný súd uznesením č. k. 10 Er 980/2017-14 z 19. mája 2017 zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 11 CoE 137/2017-37 z 13. júla 2017 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil. Sťažovateľka následne podala dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. b) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), a to z dôvodu, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte riešená nebola. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky podľa § 447 písm. c) CSP odmietol, pretože smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je tento mimoriadny opravný prostriedok prípustný. V rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia najvyšší súd najskôr poukázal na § 202 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom od 1. apríla 2017 (ďalej len „Exekučný poriadok“), podľa ktorého dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné, a nadväzne skonštatoval, že «*V danom*

prípade odvolací súd rozhodol 13. júla 2017. Dovolanie, ktoré bolo podané 16. novembra 2017, smeruje „proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní“.

Vzhľadom k tomu, že prípustnosť dovolania je ustanovením § 202 ods. 4 EP výslovne vylúčená, dovolací súd dovolanie oprávnenej ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).».

3. Sťažovateľka s postupom najvyššieho súdu, ktorým odmietol jej dovolanie, nesúhlasí. Za spornú považuje otázku, či sa má prípustnosť dovolania posudzovať podľa novelizovanej právnej úpravy alebo podľa Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017. Uvádza, že zákon č. 2/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Exekučný poriadok k úpravám účinným od 1. apríla 2017, v prechodných ustanoveniach jasne určuje, že exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Momentom začatia exekučného konania je podľa jej názoru deň, keď bol súdnemu exekútorovi doručený návrh na vykonanie exekúcie a ten bol u súdneho exekútora spísaný 16. marca 2017. Vzhľadom na povinnosť ústavne konformného výkladu pri riešení tejto otázky je sťažovateľka toho názoru, že prípustnosť dovolania by sa mala posudzovať podľa právnej úpravy platnej v čase podania návrhu na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi.

4. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol o porušení jej v záhlaví rozhodnutia označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu, aby napadnuté uznesenie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, a aby jej priznal náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

8. Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľky s napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým odmietol jej dovolanie ako procesne neprípustné. Sťažovateľka v ňom vidí porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru. Zásah do ňou označených práv odvodzuje zo záveru, ku ktorému dospel najvyšší súd v otázke prípustnosti dovolania. Ten považuje

za nesprávny a vzápätí predostiera vlastný názor, podľa ktorého by sa prípustnosť dovolania mala posudzovať podľa právnej úpravy platnej v čase podania návrhu na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

10. Vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už ústavný súd v minulosti judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07), a preto ich namietané porušenie možno preskúmať spoločne.

11. Ústavný súd predtým, ako pristúpi k preskúmaniu námietky vyplývajúcej z ústavnej sťažnosti sťažovateľky, považuje za potrebné poukázať na zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorým je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

12. V súvislosti s tým ústavný súd opakovane judikuje, že pri uplatňovaní tejto právomoci nie je jeho úlohou zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

13. Je nepochybné, že do obsahu práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania (strane sporu) poskytuje v dovolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa na základe mimoriadneho opravného prostriedku domáha ochrany pred dovolacím súdom z dôvodov, ktoré výslovne upravuje procesné právo.

14. Z § 2 CSP vyplýva, že podľa tohto zákona sa postupuje, ak je daná právomoc súdu, pokiaľ Civilný mimosporový poriadok, Správny súdny poriadok alebo iný zákon neustanovuje inak. Z hľadiska právnej úpravy prípustnosti dovolania sa „iným zákonom“ v zmysle § 2 CSP rozumie aj Exekučný poriadok.

15. Podľa § 202 ods. 4 Exekučného poriadku (účinného od 1. apríla 2017) dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné.

16. Podľa prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 1. apríla 2017, konkrétne podľa § 243h ods. 1 prvej vety Exekučného poriadku, ak tento zákon v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017.

17. Samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Inými slovami, posúdenie tejto otázky je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Civilného sporového poriadku (resp. Exekučného poriadku), ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii

základného práva na súdnu ochranu vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 ústavy, v konečnom dôsledku nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľky. Pre neprípustnosť dovolania najvyšší súd ani nemá právomoc preskúmať dôvodnosť dovolania z hľadiska dovolateľom namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (III. ÚS 226/2017).

18. Súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva. V inom prípade by totiž sudy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené (I. ÚS 145/2010).

19. Všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010).

20. Z uvedených hľadísk ústavný súd preskúmal aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu (bod 2). Z jeho odôvodnenia vyplynulo, že dovolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu (vydané 13. júla 2017), ako aj dovolacie konanie bolo začaté po 1. apríli 2017, teda už za účinnosti Exekučného poriadku, ktorý prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu vydanému v exekučnom konaní výslovne vylučuje. K takému záveru ho viedol fakt, že prechodné ustanovenie vo vzťahu k opravným konaniam, a teda ani k dovolaciemu konaniu neurčilo žiadne pravidlo, a keďže uznesenia krajského súdu i najvyššieho súdu boli vydané už za účinnosti novelizovanej právnej úpravy, vychádzal z princípu okamžitej

aplikability procesných noriem. Ústavný súd preto konštatuje, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), ktorý by nemal oporu v procesných kódexoch, ktoré bol najvyšší súd v čase svojho rozhodovania povinný na daný prípad aplikovať. Zistiac, že dovolanie je *ex lege* neprípustné, rozhodol o ňom najvyšší súd zákonom predpokladaným spôsobom, rešpektujúc pritom citovanú relevantnú právnu úpravu, ako aj judikatúru ústavného súdu. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu tak nevykazuje znaky arbitrárnosti a zjavnej nezlučiteľnosti jeho účinkov s obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, porušenie ktorých sťažovateľka namieta, a jeho právne závery považuje ústavný súd za ústavne udržateľné.

21. Rovnako ako v prípade namietaného porušenia označených práv, ústavný súd konštatuje, že nezistil ani porušenie práva na účinný právny prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru. Jeho uplatňovanie musí totiž nadväzovať na aspoň obhájitelné tvrdenie (*arguable claim*) o porušení iného práva chráneného dohovorom (napr. rozhodnutie vo veci Silver a ostatní proti Spojenému kráľovstvu z 25. 3. 1983). Článok 13 dohovoru sa tak vzťahuje iba na prípady, v ktorých sa jednotlivcovi podarí preukázať pravdepodobnosť tvrdenia, že sa stal obeťou porušenia práv zaručených dohovorom (Boyle a Rice proti Spojenému kráľovstvu, rozsudok z 27. 4. 1988, séria A, č. 131, rovnako nálezy ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 24/2010, sp. zn. IV. ÚS 325/2011 a sp. zn. I. ÚS 538/2013).

22. Citovaná judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) potvrdzuje zrejmu súvislosť práva zaručeného čl. 13 dohovoru s ostatnými právami, ktoré dohovor zaručuje, a keďže ústavný súd zistil, že k porušeniu práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru nedošlo, nemohol dospieť ani k záveru, že by krajský súd porušil sťažovateľkino právo zaručené čl. 13 dohovoru, keďže sťažovateľka všetky opravné prostriedky, ktoré mala podľa procesných predpisov k dispozícii, využila.

23. Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

24. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že sťažovateľka bola oprávnená domáhať sa ochrany svojich základných práv a slobôd sťažnosťou adresovanou ústavnému súdu priamo proti právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu, čo však v dvojmesačnej lehote vyplývajúcej z § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde neurobila a ani v aktuálne posudzovanej sťažnosti priamo rozhodnutie krajského súdu nenamieta.

25. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2018